

ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เพื่อพิจารณาในวันจันทร์ ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการ
รวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรค
การเมืองที่ต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม
อย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้
สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง
รวมทั้งจะต้องมีมาตรการกำกับดูแลให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน
หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง นอกจากนี้ สมควรจะได้กำหนดวิธีการจัดตั้ง
พรรคการเมืองและการดำเนินการของพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
ตลอดจนกำหนดเกี่ยวกับการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งและการกำหนดนโยบายเพื่อโฆษณาหาเสียง
เลือกตั้งของพรรคการเมือง การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง การสิ้นสภาพและการยุบ
พรรคการเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ประโยชน์อื่น” หมายความว่า การให้ใช้ทรัพย์สิน การให้บริการ หรือการให้ส่วนลดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ โดยไม่มีค่าตอบแทนที่เหมาะสมตามปกติทางการค้า และหมายความรวมถึง การชำระหนี้แทน การยกเลิกหนี้ และการได้รับประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ภายใต้การกำกับและควบคุมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้ (โทษ)

มาตรา ๘ ในกรณีที่มีได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นประการอื่น การใดที่บัญญัติไว้ให้มีการแจ้ง ยื่นหรือส่งหนังสือหรือเอกสารใดให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้นตามที่อยู่ตามภูมิลำเนา หรือตามที่อยู่ที่ปรากฏในสำเนาบัตรประชาชน ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งให้โดยชอบแล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติให้ประกาศหรือแจ้งในเรื่องใดให้ประชาชนหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องทราบ อันเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การเผยแพร่โดยทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือดำเนินการบนระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบอื่นที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยชอบตามบทบัญญัติดังกล่าว

หมวด ๑

การจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๙ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน อารวมกันเพื่อยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้

บุคคลตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นจดแจ้งไว้ต่อนายทะเบียนเพื่อเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยขอจดแจ้งชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองชั่วคราวไว้ก่อนก็ได้ แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามวรรคหนึ่ง แต่ต้องดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่

นายทะเบียนรับจดทะเบียน ถ้าไม่มีการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในเวลาดังกล่าว ให้การรับจดทะเบียนอันสิ้นผล ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

บุคคลซึ่งรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรืออยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และมีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองใด รวมทั้งไม่เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ ยังไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เมื่อจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วบุคคลดังกล่าวต้องเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จัดตั้งนั้นด้วย (ถ้าไม่เข้าจะมีโทษไหม)

ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องจ่ายเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าคนละสองพันบาท แต่ไม่เกินคนละห้าแสนบาท (บทเฉพาะกาลสำหรับพรรคเก่าจะทำอย่างไร)

มาตรา ๑๐ ก่อนการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ให้มีการประชุมบุคคลผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ โดยต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน เพื่อกำหนดชื่อพรรคการเมือง ชื่อย่อ นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับ การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง การดำเนินการรวบรวมทุนดำเนินการ และการอื่นที่จำเป็นในการจัดตั้งพรรคการเมือง การประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๑ ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ เป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองพร้อมด้วยข้อบังคับต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ แบบคำขอ และเอกสารอื่นที่จะต้องยื่นพร้อมกับคำขอในการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๑๑/๑ แบบคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (๔) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมือง

มาตรา ๑๑/๒ เอกสารที่จะต้องยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิก
- (๒) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมือง (อย่าลืมบท เฉพาะกาลสำหรับพรรคเดิม)
- (๓) คำรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ว่าได้ดำเนินการถูกต้องตามมาตรา ๑๐ (อย่าลืมโทษ)

มาตรา ๑๒ ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย นโยบายพรรคการเมือง และข้อบังคับ พรรคการเมือง ต้องมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่าง คนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร และไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ และกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่จดทะเบียนจัดตั้งแล้ว หรือของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้จดทะเบียนจัดตั้งไว้ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและ ยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองถูกยุบ

มาตรา ๑๓ ข้อบังคับต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือขัดต่อสถานะและการปฏิบัติ หน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ และชื่อย่อพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) นโยบายพรรคการเมือง
- (๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
- (๕) โครงสร้างการบริหารพรรค และตำแหน่งต่าง ๆ ของผู้บริหารพรรคซึ่งอย่างน้อย ต้องมีตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมือง เภรัณยูิกพรรคการเมือง และนายทะเบียนสมาชิก
- (๖) การเลือกตั้งหรือการแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองและกรรมการสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมือง ประจำจังหวัด โดยในการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งนั้นต้องมีกระบวนการที่ให้สมาชิกมีส่วนร่วมด้วยอย่าง กว้างขวาง
- (๗) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง
- (๘) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้พ้น จากการเป็นสมาชิก
- (๙) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก
- (๑๐) มาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกอื่น

(๑๑) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองจะส่งรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี โดยในการคัดเลือกต้องมีกระบวนการในการเสนอชื่อที่ให้สมาชิกมีส่วนร่วมด้วยอย่างกว้างขวาง

(๑๓) การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

(๑๔) รายได้ของพรรคการเมือง และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

(๑๕) การเลิกพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

การกำหนดโครงสร้างการบริหารพรรค โดยให้บุคคลอื่นใดที่มีใช้สมาชิกเข้ามามีอำนาจในการบริหารกิจการของพรรคการเมืองจะกระทำมิได้

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่า ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามเอกสารขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองซ้ำ หรือฟ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของพรรคการเมืองอื่นที่จดทะเบียนไว้แล้ว หรือพรรคการเมืองของผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ตามมาตรา ๙ ให้นายทะเบียนดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ซ้ำกับของพรรคการเมืองอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ให้นายทะเบียนสั่งให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองดำเนินการแก้ไข หรือเปลี่ยนชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของตนภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด ในกรณีที่ไม่ดำเนินการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น

(๒) กรณีที่ฟ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับของพรรคการเมืองอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ให้นายทะเบียนมีหนังสือสอบถามไปยังพรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วว่าจะยินยอมให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นหรือไม่ ถ้าพรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วไม่ยินยอม ให้นายทะเบียนปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองดังกล่าว

(๓) กรณีที่ซ้ำหรือฟ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับของพรรคการเมืองที่ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองรายอื่นไว้ก่อนแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี

(๔) กรณีที่ซ้ำหรือฟ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับของพรรคการเมืองของผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเป็นการยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองในวันเวลาเดียวกัน ให้นายทะเบียนมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อดำเนินการตกลงกันภายในเวลาที่นายทะเบียนกำหนด เมื่อตกลงกันเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ได้ตกลงกันไว้นั้น หากตกลงกันไม่ได้

ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลากโดยเปิดเผยเพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อ
ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารตำแหน่งอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกจากสมาชิกที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๓) ของรัฐธรรมนูญ

ในการเลือกตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถเสนอบุคคลและร่วมลงมติในการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งด้วย

กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปี

มาตรา ๑๖ เมื่อนายทะเบียนเห็นว่า ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนได้ดำเนินการถูกต้องตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๑/๑ มาตรา ๑๑/๒ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๕ ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเลือกตั้งแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า มีรายการใดไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง หรือมีรายการไม่ครบถ้วน หรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือบกพร่อง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน เมื่อผู้ยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารถูกต้องและครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนดแล้ว ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการรับจดทะเบียนพรรคการเมืองโดยเร็ว และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับเอกสารดังกล่าว

ถ้าผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสารขอจัดตั้งพรรคการเมืองหรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาเพื่อสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนแจ้งมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมืองตามวรรคสามต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๑๗ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ให้ประกาศการจดทะเบียนพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษาโดยระบุชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับ ชื่อหัวหน้าพรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีอำนาจในการบริหารพรรคการเมือง

ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่มุ่งหมายเพื่อส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยต้องไม่ดำเนินกิจการใดอันมีลักษณะเป็นทางการค้าเพื่อแสวงหากำไร เว้นแต่เป็นการหารายได้ตามมาตรา ๕๑

หมวด ๒

การดำเนินกิจการพรรคการเมือง
การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการกำหนดนโยบายเพื่อการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑

การดำเนินกิจการพรรคการเมือง
(ขาดเรื่องการประชุม)

มาตรา ๑๘ ตัดออก

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับ และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ต้องรับผิดชอบตามวรรคสาม หากพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้ร่วมกระทำการนั้น และได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยปรากฏในรายงานการประชุมหรือได้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่วันสิ้นสุดการประชุม

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือเข้าไปกระทำการใดอันเป็นคุณหรือเป็นโทษต่อบุคคลใดที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือได้รับแจ้งว่ามีสมาชิกกระทำการตามวรรคสอง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดำเนินการมีมติหรือสั่งการให้สมาชิกงดเว้นการกระทำนั้นและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่มามีมติ

ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสองหรือวรรคสามให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาสี่สิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง

กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่จะกระทำการใดอันเป็นการสั่งการหรือดำเนินการใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงกิจการหรือการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองนั้นมิได้ เว้นแต่จะเป็นการดำเนินการตามสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และจะมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

(อย่าลืมโทษ)

มาตรา ๒๐/๑ ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองอันเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย นอกจากการคัดเลือกตัวแทนที่เหมาะสมจากสมาชิกเพื่อส่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อย่างน้อยพรรคการเมืองพึงมีกิจกรรมในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การสร้างความรู้ความเข้าใจ สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมแก่ประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ประสานประโยชน์ระหว่างประชาชนหรือกลุ่มคนในสังคมกับรัฐและหน่วยงานของรัฐ เพื่อเสนอแนวทางในการดำเนินการหรือการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

(๓) เป็นกลไกที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางการเมือง และแก้ไขความขัดแย้งในสังคมที่มีความเห็นแตกต่าง เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม

มาตรา ๒๑ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นบุคคลธรรมดาซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี

(๓) ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ หรืออยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือมีชื่อเป็นผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองใด

ให้เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองที่จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกให้ถูกต้องครบถ้วน (โทษ สำหรับการไม่ดำเนินการ)

ให้พรรคการเมืองแจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรค หรือการพ้นจากสมาชิกภาพ หรือการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของสมาชิกพรรค ให้นายทะเบียนทราบตามรายการ หลักเกณฑ์ และวิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด โดยให้แจ้งผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ (โทษ สำหรับการแจ้งเท็จ หรือไม่แจ้งตามกำหนดเวลา)

ในกรณีนายทะเบียนตรวจสอบพบว่าพรรคการเมืองใดมีรายชื่อผู้ซึ่งเป็นสมาชิก ซ้ำกัน ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองและสมาชิคนั้นทราบ และลบชื่อนั้นออกจาก การเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง

มาตรา ๒๒ หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ หรือจะเก็บไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ประชาชนสามารถ เข้าตรวจสอบดูได้โดยสะดวกก็ได้ (โทษ)

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่ทะเบียนสมาชิกของทุกพรรค การเมืองตามที่ได้รับแจ้งจากพรรคการเมืองให้ประชาชนทราบ

มาตรา ๒๓ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อย ต้องกำหนดให้กรณีดังต่อไปนี้ เป็นเหตุให้สิ้นสุดสมาชิกภาพด้วย

- (๑) ลาออก
- (๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑
- (๓) ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคติดต่อกันสองปี

การลาออกจากสมาชิกตาม (๑) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อพรรค การเมือง และเพื่อเป็นหลักฐาน สมาชิกจะส่งสำเนาใบลาออกหรือแจ้งให้สำนักงานทราบด้วยก็ได้ (โทษ สำหรับการแจ้งเท็จ)

มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหาร พรรคการเมือง ยินยอมไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมให้บุคคลซึ่งมิใช่สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการ อันมีลักษณะหรือมีผลเป็นการครอบงำหรือชี้นำการดำเนินกิจการโดยอิสระของพรรคการเมือง

ให้นำความในมาตรา ๒๐ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับกับผู้กระทำการฝ่าฝืน วรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยหรือบุคคลซึ่งขาด คุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเข้าเป็นสมาชิก หรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือยอม ให้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ต่อพรรคการเมือง (โทษ)

ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (โทษ)

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัคร เข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง (โทษ)

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จากพรรคการเมืองหรือจากผู้ใดเพื่อยอมสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง (โทษ)

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย หรือถ้อยคำในประการ ที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองหรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษรต่างประเทศ ซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง” ในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่น หรือในข้อมูลทางการสื่อสารใด ๆ โดยมีได้เป็นพรรคการเมือง (โทษ)

มาตรา ๒๙ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและ จังหวัดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา (โทษ)

ในจังหวัดใดที่ไม่มีสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองใดมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนา อยู่ในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน พรรคการเมืองต้องแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในจังหวัดนั้น เมื่อแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดแล้ว ให้พรรคการเมืองแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในกำหนดเวลาและตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ตัวแทนพรรคคนนอกจากมีหน้าที่ตามที่กำหนดในข้อบังคับแล้ว ให้มีหน้าที่จัดกิจกรรม และเผยแพร่นโยบายของพรรคการเมือง และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และขบวนการในการเลือกตั้งที่ดี

มาตรา ๓๐ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

- (๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง
- (๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง
- (๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง
- (๕) รายงานการเงินและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปี ที่ผ่านมา
- (๖) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือประธานสาขา พรรคการเมือง
- (๗) กิจการอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๓๑ องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน สาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของตัวแทนพรรค การเมืองประจำจังหวัด และสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อย ห้าสิบคน

การลงมติในที่ประชุมใหญ่ให้กระทำโดยเปิดเผย แต่การลงมติเลือกบุคคลตาม มาตรา ๓๐ วรรคสอง (๓) และ (๔) หรือการลงมติในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือผู้เข้าประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนร้องขอให้ลงคะแนนลับก็ให้ลงคะแนนลับ

การจัดให้มีมติโดยมิได้จัดให้มีการประชุมใหญ่จะกระทำมิได้

มาตรา ๓๒ สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่หรือไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคนแล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากันมีสิทธิ เช้าชื่อกันร้องขอให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคจัดให้มีการ ประชุมใหญ่ตามคำร้องขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความร้องขอ

หากหัวหน้าพรรคการเมืองไม่ดำเนินการจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรค การเมืองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง และมีการยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียน รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมือง พ้นจากตำแหน่ง และดำเนินการเรียกประชุมใหญ่นั้นแทนหัวหน้าพรรคการเมือง ทั้งนี้ ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับความร้อง

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองตามวรรคสอง ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคภายในห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีคำสั่ง

มาตรา ๓๓ มติหรือข้อบังคับของพรรคการเมืองต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อหลักการ พื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือขัดต่อ สถานะและการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็น สมาชิกพรรคการเมืองนั้นคนใดคนหนึ่ง เห็นว่ามติหรือข้อบังคับที่ตนเป็นสมาชิกอยู่มีลักษณะที่ไม่เป็นไป ตามวรรคหนึ่ง ให้มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติหรือข้อบังคับมีลักษณะไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนมติหรือข้อบังคับดังกล่าว โดยจะให้มีผลมาแต่ต้นหรือมีผลนับแต่ วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยก็ได้

มาตรา ๓๔ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับ หรือรายการ ตามมาตรา ๑๑/๑ (๔) ที่จดทะเบียนไว้กับนายทะเบียนหรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๖ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือรู้เหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะยังไม่มีผลจนกว่านายทะเบียนจะได้รับการแจ้ง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรค การเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือน เมษายนของทุกปี ทั้งนี้ ในรายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนด

(โทษ)

พรรคการเมืองใดที่จดทะเบียนยังไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่งสำหรับปีนั้น

รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง อนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติ และให้ นายทะเบียนเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

(โทษ)

มาตรา ๓๖ การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าสองร้อยคน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองที่จัดตั้ง และให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้ง การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนและประกาศให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่ วันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้น

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้ง และรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง

กรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับ กรรมการบริหารพรรค โดยจำนวนกรรมการ การได้มา การดำรงตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง วิธีการบริหาร หน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ (โทษสำหรับผู้รู้ว่าขาดคุณสมบัติแล้วยังเป็น หรือพรรค การเมืองที่ตั้งทั้ง ๆ ที่รู้ว่าขาดคุณสมบัติ)

การเปลี่ยนแปลงสาขาพรรคการเมืองและกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้แจ้ง ให้นายทะเบียนและประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เปลี่ยนแปลง

มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้พรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ ของพรรคการเมืองช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเพื่อให้ได้รับเลือกเป็น สมาชิกวุฒิสภา ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม (โทษ ต้องรุนแรง รวมทั้งการไม่ควบคุมตาม มาตรา ๒๐ ด้วย)

ส่วนที่ ๒
การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง
และการกำหนดนโยบายเพื่อโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง
(ควรกำหนดว่าพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกอย่างน้อยเท่าไรหรือไม่)

มาตรา ๓๘ พรรคการเมืองใดประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ให้รับฟังความคิดเห็นจากสาขาพรรคการเมืองที่รับผิดชอบหรือดูแลเขตการเลือกตั้งนั้นด้วย และในกรณีที่เขตเลือกตั้งนั้นอยู่ในจังหวัดที่มีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้รับฟังความคิดเห็นของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดประกอบด้วย

การรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (อย่าลืมโทษ อาจนำไปเขียนในกฎหมายเลือกตั้ง สส. ว่าเวลาส่งผู้สมัครต้องมีคำรับรองหัวหน้าพรรคว่าได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ถ้ารับรองเท็จ มีโทษรุนแรง)

มาตรา ๓๙ การพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ให้คำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย

คณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครซึ่งเป็นชายและหญิงที่พรรคการเมืองจะต้องส่งลงสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่อาจส่งผู้สมัครตามอัตราส่วนดังกล่าวได้ ให้ชี้แจงให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปก่อนวันสมัครรับเลือกตั้ง

การกำหนดตามวรรคสองให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหารือกับพรรคการเมืองที่จะส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย

มาตรา ๔๐ ในการเลือกตั้งทั่วไป การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองเป็นผู้พิจารณา เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารให้ความเห็นชอบ

คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประกอบด้วยบุคคลตามที่กำหนดในข้อบังคับ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหา หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดซึ่งเลือกกันเองรวมกันอีกกึ่งหนึ่ง ทั้งนี้ วิธีการเลือกกันเองและจำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้เป็นไปตามข้อบังคับ

ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ให้ความเห็นชอบบุคคลรายใดที่คณะกรรมการสรรหาเสนอ ให้ส่งให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาใหม่แทน หากคณะกรรมการสรรหายืนยันเสนอชื่อบุคคลดังกล่าว และคณะกรรมการบริหารไม่เห็นชอบด้วย ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ประชุมร่วมกัน เมื่อที่ประชุมร่วมกันดังกล่าวมีมติเป็นประการใดให้ดำเนินการไปตามมตินั้น การลงมติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้สรรหาจากสมาชิกผู้ซึ่งยื่นความจำนงด้วยตนเอง หรือผู้ซึ่งสมาชิกเสนอ

มาตรา ๔๑ ในการออกหนังสือรับรองการส่งผู้สมัครเข้าสมัครรับเลือกตั้ง หัวหน้าพรรคการเมืองต้องระบุว่าผู้นั้นได้รับการสรรหาตามมาตรา ๔๐ แล้ว เว้นแต่เป็นการเลือกตั้งที่มีใช่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือการเลือกตั้งแทนการเลือกตั้งที่เป็นโมฆะ หรือเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตั้ง หรือกรณีผู้สมัครตายก่อนวันปิดการรับสมัคร (โทษ รุนแรง)

มาตรา ๔๒ ตัดออก

มาตรา ๔๓ ตัดออก

หมวด ๓

การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๑

การเงินของพรรคการเมือง

มาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา ๔๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง (โทษ)

หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ต้องจัดให้มีบัญชีรับและจ่ายเงินของสาขาพรรคการเมือง หรือที่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้รับหรือจ่ายเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี และบัญชีรายชื่อพร้อมที่อยู่ของสมาชิกที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของสาขาพรรคการเมือง หรือในเขตจังหวัด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ อย่างน้อยต้องมีรายการตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๕ บัญชีของพรรคการเมือง ประกอบด้วย

(๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับและแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย

(๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค

(๓) บัญชีแยกประเภท

(๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการและเอกสารประกอบการลงบัญชีและจัดทำภายในเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๖ พรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้รับการจดทะเบียนขึ้น และครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

การปิดบัญชีให้จัดทำงบการเงินซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบแสดงฐานะทางการเงินและงบรายได้และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง

งบแสดงฐานะทางการเงินต้องแสดงรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของพรรคการเมือง

งบรายได้และค่าใช้จ่ายอย่างน้อยต้องแสดงที่มาของรายได้ซึ่งได้รับจากเงินบริจาค เงินสนับสนุนจากรัฐและรายได้อื่นที่มี และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของพรรคการเมืองไว้โดยชัดเจน โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งต้องแสดงรายละเอียดของรายการตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

งบการเงินของพรรคการเมืองต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองการสอบบัญชี

มาตรา ๔๗ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติภายในเดือนเมษายน (ต้องกะเวลาให้พอดีกับการเสนอรายงานประจำปี)

งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรัญญิกพรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งงบการเงินต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติ พร้อมทั้งบัญชีหรือสำเนาบัญชีตามมาตรา ๔๕ และให้นำความในวรรคสามของมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

เมื่อนายทะเบียนได้รับงบการเงินตามวรรคสองแล้วให้ประกาศให้ประชาชนทราบ

มาตรา ๔๘ รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๔๙ ตัดออก

มาตรา ๕๐ ตัดออก

ส่วนที่ ๒

รายได้ของพรรคการเมือง

มาตรา ๕๑ พรรคการเมืองอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เงินทุนประเดิมตามมาตรา ๙

(๑/๑) เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับ

(๒) เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง

มาตรา ๕๘ ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเพื่อการบริจาคตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้ตามจำนวนที่บริจาคแต่ไม่เกินสองแสนบาท

วิธีการขอหักค่าลดหย่อนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดเพื่อประโยชน์ในการหักค่าลดหย่อน การสนับสนุนทางการเงินตามมาตรา ๕๒ ให้ถือเป็นเงินบริจาคตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๕๙ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดให้มีบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ ที่อยู่ จำนวนเงิน และรายการทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นของผู้บริจาคทุกราย
- (๒) วัน เดือน ปี ที่รับบริจาค
- (๓) สำเนาหลักฐานการรับบริจาค
- (๔) จำนวนเงินจากได้รับบริจาคจากรายย่อยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง

มาตรา ๔๕ วรรคสอง

ในกรณีที่การบริจาคเป็นการให้หรือให้ใช้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่น ให้คิดมูลค่าโดยคำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องที่นั้นหรือค่าของสินค้านั้นก่อนจึงบันทึกลงในบัญชีและในกรณีที่ไม้อาจคิดมูลค่าได้ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นนั้น ให้ชัดเจนเท่าที่จะกระทำได้

มาตรา ๖๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรียญพรรคการเมืองเปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมืองนั้น และให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เปิดบัญชีดังกล่าว
(โทษ กรณีแจ้งเท็จหรือไม่แจ้ง)

มาตรา ๖๑ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(โทษ)

มาตรา ๖๒ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองสนับสนุนหรือส่งเสริมบุคคลใดไม่ว่าด้วยวิธีการใด ให้กระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดินหรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

มาตรา ๖๓ ห้ามข้าราชการการเมืองใช้สถานะหรือตำแหน่งหน้าที่เรียหรือชักชวนให้มีการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเข้าร่วมกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมือง โดยตนเองมิได้กระทำหรือมีส่วนกระทำการตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง

(๓) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นที่ได้จากการจัดกิจกรรมของพรรคการเมือง

(๔) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นที่ได้จากการรับบริจาคหรือการอุดหนุน

(๕) เงินอุดหนุนจากกองทุน

(๖) ดอกผลของเงินและรายได้จากทรัพย์สินของพรรคการเมือง

การจำหน่ายสินค้าหรือบริการตาม (๒) และการจัดกิจกรรมของพรรคการเมืองตาม (๓) ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๕๒ การหารายได้จากการจัดกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผยและแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการหาทุนของพรรคการเมืองอย่างชัดเจน และเมื่อพรรคการเมืองได้ดำเนินกิจกรรมหาทุนในแต่ละครั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้รายงานรายได้ที่ทำได้และกิจกรรมที่จัดขึ้นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จัดกิจกรรมดังกล่าว

การรายงานตามวรรคหนึ่งให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนทางการเงินเป็นจำนวนตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไปแก่กิจกรรมหาทุนนั้นด้วย (โทษ)

ให้นำความในมาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๘ มาใช้บังคับกับการชักชวนบุคคลให้สนับสนุนทางการเงินหรือเข้าสนับสนุนทางการเงิน ตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม (โทษ)

ส่วนที่ ๓

การบริจาคแก่พรรคการเมือง

มาตรา ๕๓ การรับบริจาคของพรรคการเมืองไม่ว่าจะรับบริจาคจากบุคคลใด ถ้ามีจำนวนตั้งแต่ห้าพันบาทขึ้นไป ให้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้บริจาคและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ บุคคลใดจะบริจาคให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินสิบล้านบาทต่อปีมิได้ และในกรณีที่บุคคลนั้นเป็นนิติบุคคล การบริจาคให้พรรคการเมืองไม่ว่าพรรคเดียวหรือหลายพรรค เกินปีละห้าล้านบาท ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น

มาตรา ๕๔ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือสมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นที่เป็นการบริจาคเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ต้องแจ้งให้พรรคการเมืองทราบ และให้พรรคการเมืองประกาศให้ประชาชนทราบด้วย (โทษ)

มาตรา ๕๔/๑ นับแต่วันที่มิพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกาศใช้บังคับแล้ว จนพ้นระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะจากบุคคลใด ถ้ามีจำนวนหรือมูลค่าตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทขึ้นไป ต้องแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบและดำเนินการนำส่งให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นเว้นแต่เป็นกรณีของทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นที่ไม่อาจนำส่งพรรคการเมืองได้ ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบเพื่อบันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการ

หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครผู้นั้น ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาและวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งกระทำการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง (อาจเอาไปไว้เป็นบทกำหนดโทษ และอย่าลืมนะว่าเป็นโทษฐานทุจริตในการเลือกตั้ง)

ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดมีเหตุสงสัยว่าเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ที่ตนได้รับ เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองหรือไม่ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัย ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

มาตรา ๕๕ ผู้เสียภาษีเงินได้ที่มีโชตินิติบุคคลมีสิทธิแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนให้พรรคการเมืองตามที่ตนระบุพรรคใดพรรคหนึ่งปีละห้าร้อยบาทได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

ให้กรมสรรพากรจัดทำรายชื่อพรรคการเมืองที่ได้รับการระบุดตามวรรคหนึ่ง พร้อมจำนวนเงินที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับการอุดหนุนจากการแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่ง ทั้งหมดส่งให้นายทะเบียน และโอนเงินดังกล่าวให้กองทุนเพื่อโอนต่อให้พรรคการเมืองที่ได้รับอุดหนุนตามมาตรานี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งและกรมสรรพากรจะได้ตกลงกัน

มาตรา ๕๖

ตัดออก

มาตรา ๕๗ เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองออกหลักฐานการรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งเป็นผู้รับบริจาคต้องจัดทำบันทึกการรับบริจาคไว้เป็นหลักฐาน และจัดส่งบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมืองพร้อมเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น รวมทั้งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ส่งให้แก่พรรคการเมือง เพื่อนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมืองไว้ก่อนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับบริจาค

เมื่อพรรคการเมืองได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นจากการบริจาคแล้ว ให้ลงรายการการรับบริจาคในบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมือง ให้แล้วเสร็จภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่รายการนั้นเกิดขึ้น และให้จัดส่งใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ออกใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาค

ให้พรรคการเมืองประกาศบัญชีรายชื่อผู้บริจาคและจำนวนเงิน รายการทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ที่ได้รับบริจาคทุกรอบสามเดือนให้ประชาชนทราบ

มาตรา ๖๔

ย้ายไปเป็น ๕๔/๑

มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือสมาชิก ผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นจากผู้ใดเพื่อแต่งตั้งหรือสัญญาว่าจะแต่งตั้ง หรือเพราะเหตุที่ได้แต่งตั้งให้ผู้นั้นหรือบุคคลใดดำรงตำแหน่งในทางการเมือง หรือตำแหน่งใดในการ บริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ (โทษประหารชีวิต และตัดสิทธิสมัครรับ เลือกตั้ง)

ห้ามมิให้ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นแก่พรรค การเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือสมาชิก เพื่อจูงใจให้แต่งตั้งตนหรือบุคคลอื่นใด เข้าดำรงตำแหน่งในทางการเมืองหรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงาน ของของรัฐ (โทษประหารชีวิต และตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง)

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่คู่สมรส บุพการี และผู้สืบสันดานของผู้ดำรง ตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือสมาชิกด้วย

มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบริจาคจาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียน สาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรซึ่งมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุน หรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่ เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว หุนที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหรือถือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุนที่ถือโดยผู้ไม่มี สัญชาติไทย

(๔) องค์กรหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยหรือซึ่งมีผู้จัดการหรือ กรรมการเป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๕) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลที่ได้รับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองจากบุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง

มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามมาตรา ๖๖ บริจาคแก่ พรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใดเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจกรรม ในทางการเมือง

มาตรา ๖๘ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือนิติบุคคลอื่น ตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งบริจาคให้พรรคการเมือง

กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ตามมาตรา ๖๗ ให้หมายถึงกิจการที่รัฐเป็นหุ้นส่วน หรือถือหุ้น อยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นรายอื่น ๆ หรือมีจำนวนถึงหนึ่งในสาม ของหุ้นส่วนหรือหุ้นทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๖๙ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนด มาตรการและวิธีการควบคุม การได้รับการบริจาคของพรรคการเมืองให้เป็นไปโดยเปิดเผย และให้มี หน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของการบริจาคแก่พรรคการเมือง รวมทั้งให้มีอำนาจออกคำสั่งตามที่ เห็นสมควรเพื่อให้พรรคการเมืองปฏิบัติให้เป็นไปโดยถูกต้อง

ให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (โทษ)

ส่วนที่ ๔

การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

มาตรา ๗๐ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้ง เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง การให้การศึกษา แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมือง ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย

(๒) เงินที่ได้รับมาจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๕๕

(๓) ตัดออก

(๔) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔/๑) เงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ อันเนื่องจากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๕) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษทางปกครองต่อผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้

(๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๘๑

(๘) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน แต่กองทุนจะรับมอบเงินหรือ ทรัพย์สินจากบุคคลตามมาตรา ๖๖ ไม่ได้

(๙) เงินดอกผลของกองทุน

(๑๐) เงินรายรับอื่น

เงินตาม (๒) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาไว้ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๕๕

การส่งเงินค่าปรับตาม (๕) หรือเงินหรือทรัพย์สินตาม (๖) เข้ากองทุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เงินของกองทุนให้ใช้ได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนและตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗๑ ทรัพย์สินของกองทุนเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้มิได้

มาตรา ๗๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมดูแลการดำเนินการและการใช้จ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง การบริหาร และควบคุมดูแลกองทุน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่แทน โดยคณะกรรมการดังกล่าวให้ประกอบด้วย ประธานกรรมการการเลือกตั้ง เป็นประธานกรรมการ กรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงานประมาณหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคนเป็นกรรมการ และให้นายทะเบียนเป็นกรรมการและเลขานุการ

วาระการดำรงตำแหน่ง เบี้ยประชุม การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการครบองค์ประกอบคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๗๒/๑ ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวงเงินที่จะจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองประกอบด้วย

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๐ (๑) ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ แต่ไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบ

(๒) ร้อยละแปดสิบของเงินดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๐ (๙)

(๓) เงินที่ได้รับจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๕๕

(๔) ร้อยละห้าสิบของเงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๐ (๔)

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ตามมาตรา ๗๐ (๘) ถ้าผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ว่าให้แก่พรรคการเมืองหรือเพื่อการอื่น ให้นำมาจัดสรรตามที่ผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ ถ้าผู้มอบให้มิได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ ให้นำมาจัดสรรร้อยละเจ็ดสิบ

(๖) เงินที่ได้รับจากการเรียกคืนตามมาตรา ๗๐ (๔/๑)

มาตรา ๗๓ เงินกองทุนดังต่อไปนี้ให้นำมาจัดสรรเพื่อใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุน และการดำเนินกิจการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเฉพาะ ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีตามที่ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเรียกเก็บ

- (๑) ไม่เกินร้อยละสามสิบของเงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๐ (๑)
 - (๒) ร้อยละยี่สิบของเงินดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๑ (๙)
 - (๓) ร้อยละห้าสิบของเงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๐ (๔)
 - (๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ที่ระบุให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือร้อยละสามสิบของเงินที่มีผู้มอบให้โดยไม่ระบุวัตถุประสงค์
 - (๕) เงินค่าปรับตามมาตรา ๗๐ (๕)
 - (๖) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๐ (๖)
 - (๗) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๐ (๗)
 - (๘) เงินรายรับอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด
- การใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แต่จะนำไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศหรือการจัดให้มี หลักสูตรการศึกษาอบรมที่มีการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาดูงานได้ เงินที่เหลือจากการใช้ จ่ายของทุกปีให้นำส่งคืนเข้ากองทุน

มาตรา ๗๓/๑ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๒/๑ ให้พรรคการเมือง ให้ดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ๗๒/๑ (๒) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามที่อยู่เสียภาษีได้ ระบุไว้

(๒) จัดสรรร้อยละห้าสิบของเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงิน ค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่าง จำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุง และค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมา

(๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่ พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรค การเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียง ที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ สำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมือง ทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๕๕ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้น ได้รับ

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของ พรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) และ (๒) แล้ว ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดใช้คืนออกจากเงินจัดสรร ของพรรคการเมืองและส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้น ไม่ต้องรับผิดหรือรับผิดน้อยกว่าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงิน คืนให้แก่พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ถ้าเงิน

ที่จัดสรรให้มีไม่พอ ให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะไต่เบี่ยงเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดชอบตามคำพิพากษา

มาตรา ๗๓/๒ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร

คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่งแต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้

พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคหรือเพื่อจ้างบุคลากรของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนดมิได้

ในการจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ให้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสังเกตการณ์ตามควรแก่กรณี

(อย่าลืมบทลงโทษ การรายงานเท็จ หรือที่มาของเงินค่าสมาชิกและการใช้จ่าย)
(บทเฉพาะกาลสำหรับการเลือกตั้งครั้งแรกจะให้จัดสรรอย่างไร)

มาตรา ๗๔ ย้ายไปมาตรา ๗๓/๑ (๑)

มาตรา ๗๕ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๗๓/๒ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้พรรคการเมืองแก้ไขการใช้จ่ายในเรื่องนั้นของปีถัดไป และในการนี้ อาจลดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ ในปีถัดไปด้วยก็ได้

ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๓/๒ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๓/๒ ในปีถัดไป จนกว่าชำระคืนครบถ้วน

ส่วนที่ ๕
การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

มาตรา ๗๖ เงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมือง และสมาชิกของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง

พรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ไม่ว่าในรูปแบบใด ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๗๗ ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และเหรัญญิกพรรคการเมือง ที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๖

ถ้าบุคคลตามวรรคหนึ่งนำหรือยินยอมให้บุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลอื่น ให้นำนายทะเบียนรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง และห้ามบุคคลนั้นดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองภายในห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง (นำไปเขียนเป็นบทกำหนดโทษ)

หมวด ๔
การสิ้นสุดสภาพและการยุบพรรคการเมือง

มาตรา ๗๘ พรรคการเมืองย่อมสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมือง เมื่อ

- (๑) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ได้ภายในเวลาที่กำหนด
- (๒) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงภาคละหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี
- (๓) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าร้อยคนเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี
- (๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย
- (๕) มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่อาจดำเนินการกิจการพรรคการเมืองได้เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหกเดือน
- (๖) พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับของพรรค
- (๗) มีการคว่ำรวบพรรคการเมือง

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองได้สิ้นสุดสภาพตามวรรคหนึ่ง ให้นำนายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีกรณีที่เป็นเหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสุดสภาพตามวรรคหนึ่งให้รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา และให้

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศการสิ้นสุดสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสุดสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสุดสภาพตามวรรคสองไม่เห็นด้วยกับการประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสุดสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรา นี้ เป็นการถูกยุบพรรค

มาตรา ๗๙ เมื่อพรรคการเมืองใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

(๓) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ มาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๖๖

มาตรา ๘๐ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตาม มาตรา ๗๙ ให้นายทะเบียนดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตาม มาตรา ๗๙ และมีความเห็นสมควรยุบพรรคการเมืองนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว โดยมอบหมายให้นายทะเบียนเป็นผู้ยื่นคำร้องและดำเนินคดีได้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะขอให้อัยการสูงสุดดำเนินการช่วยเหลือในการดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ จนกว่าจะเสร็จสิ้นด้วยก็ได้

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าเป็นการกระทำตามมาตรา ๗๙ (๓) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งส่งสำนวนการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกกล่าวหาต่อไปด้วย โดยให้ถือว่าสำนวนการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าวเป็นสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ในกรณีดังกล่าวถ้าผู้ถูกกล่าวหา มีหลายคนและมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตรวมอยู่ด้วย ให้เป็นอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จะพิจารณาและพิพากษาผู้ถูกกล่าวหาทุกคนได้ ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะดำเนินการกับบุคคลเหล่านั้นตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้ว ในกรณีเช่นนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งส่งสำนวนการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

ในกรณีที่เห็นสมควร ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งระงับการกระทำดังกล่าวของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวตามคำร้องขอของอัยการสูงสุดหรือนายทะเบียนแล้วแต่กรณี ก็ได้

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือ ภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น

มาตรา ๘๐/๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบตามมาตรา ๗๙ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ และให้นำความในมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับกับผู้เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองตามมาตรา ๗๙ ด้วยโดยอนุโลม (โทษ)

มาตรา ๘๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ หรือยุบตามบทบัญญัติในหมวดนี้ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงินรวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ หรือยุบ และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกเดือนโดยแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ (โทษ)

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จแต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพ หรือยุบมิได้

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองหรือจำหน่ายทรัพย์สินของพรรคการเมืองเพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองนั้นไม่มีเงินหรือทรัพย์สินเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งจ่ายเงินจากกองทุนตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งให้ทราบ

ในการชำระบัญชีเมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมืองไม่ได้ระบุไว้ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุน

ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัดมาใช้บังคับกับการชำระบัญชีของพรรคการเมืองโดยอนุโลม

มาตรา ๘๓ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุ ตามมาตรา ๗๙ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหาร พรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ ยับยั้งหรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรค การเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้น

หมวด ๕ การควบคุมพรรคการเมือง ตั้งแต่มาตรา ๘๔ - มาตรา ๘๘ ตัดออก

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๘๘/๐ พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมคบ รู้เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุน ให้บุคคลใดดำเนินการใดเพื่อให้บุคคลอื่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งหลงเชื่อหรือเข้าใจว่า พรรคการเมืองอื่น หรือบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยปราศจากมูลความจริงต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดดังกล่าว พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมคบ รู้เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใดดำเนินการใด เพื่อกลั่นแกล้งพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือผู้ดำรง ตำแหน่งในพรรคการเมือง โดยปราศจากมูลความจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรรคการเมืองที่กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะพิสูจน์ ให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น

มาตรา ๘๘/๑ ผู้ใดไม่มาให้คำชี้แจงหรือส่งเอกสารแก่นายทะเบียนตามมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๘/๒ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดยื่นเอกสารการจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑/๒ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๘๘/๓ ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคห้า ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งของผู้นั้น

ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหาร พรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง หรือไม่ควบคุม หรือมีส่วนร่วมรู้เห็น ปล่อยปละละเลย หรือทราบว่ามีกรกระทำเกิดขึ้นแต่มิได้ยับยั้งเพื่อยุติให้มีการกระทำดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุก

ไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ประธานสภาพรรคการเมือง กรรมการสภาพรรคการเมือง ผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง ผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือมีส่วนร่วมในการกระทำตามวรรคหนึ่ง ให้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองได้แสดงหลักฐานว่ามีการดำเนินการใด ๆ เพื่อยับยั้งมิให้มีการกระทำตามวรรคหนึ่งโดยสมควรแล้ว ให้ผู้นั้นพ้นจากความรับผิดแม้ว่าจะยังคงมีการกระทำความผิดโดยฝ่าฝืนการยับยั้งนั้นก็ตาม

มาตรา ๘๘/๔ นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตาม มาตรา ๒๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดแอบอ้างชื่อผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของตน หรือหัวหน้าพรรคการเมือง ผู้ใดจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๙ พรรคการเมืองใดไม่แจ้งหรือแจ้งข้อความอันเป็นเท็จอันเป็นการฝ่าฝืนตาม มาตรา ๒๑ วรรคสาม มาตรา ๒๓ วรรคสอง หรือมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๙๐ ตัดออก

มาตรา ๙๑ ตัดออก

มาตรา ๙๒ ตัดออก

มาตรา ๙๓ ตัดออก

มาตรา ๙๔ ตัดออก

มาตรา ๙๕ ตัดออก

มาตรา ๙๖ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๙๖/๑ ผู้ใดส่งเอกสารหรือแจ้งข้อความตาม มาตรา ๒๓ วรรคสอง อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๗ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดรู้อยู่แล้วแต่จัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๙ ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ผู้ใดดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดของพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ หรือมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่การฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเกินหนึ่งพรรคการเมืองในเวลาเดียวกัน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดโดยเจตนาสมคบกันตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปดำเนินกิจการเช่นเดียวกับพรรคการเมือง หรือดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จดทะเบียนพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๓ กรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง ผู้ใดช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ควบคุมดูแล หรือมีส่วนรู้เห็น ปลอ่ยปละละเลย ให้สมาชิกพรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๑๐๓/๑ ผู้ใดรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นกรรมการสาขาพรรค แต่ยินยอมให้แต่งตั้งตนให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรรคการเมืองใดแต่งตั้งบุคคลตามวรรคหนึ่งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสาขาพรรค ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา ๑๐๔ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเท็จตามมาตรา ๔๑ เพื่อให้เชื่อว่าเป็นผู้ได้รับการสรรหาเป็นผู้จะสมัครเข้าผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๕ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่จัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง หรือจัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองโดยละเว้นการลงรายการในบัญชีลงรายการในบัญชีเป็นเท็จ แก้ไขบัญชี ซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การแสดงที่มาของรายได้ และการใช้จ่ายของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๐๕/๑ พรรคการเมืองใดใช้จ่ายเกินวงเงินตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองและหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ควบคุมให้พรรคการเมืองใช้จ่ายภายในวงเงินดังกล่าว ต้องระวางโทษ ให้ผู้กระทำการต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๖ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือเหรัญญิกพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๒ วรรคสองหรือวรรคสาม มาตรา ๕๙ หรือมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๐๖/๑ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิก ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองเป็นจำนวนไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น และต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๐๖/๒ ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๕๔/๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท และให้ถือว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

มาตรา ๑๐๗ หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง ผู้ใดรู้หรือควรจะได้รู้หรือควรจะรู้ว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๘ พรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดกระทำการ ฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ หรือมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาท ถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๙ ข้าราชการการเมืองผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๙/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษประหารชีวิต
ในกรณีที่ศาลมิได้มีคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งให้ระวางโทษ ประหารชีวิต ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับ ไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๑ หน่วยงานตามมาตรา ๖๘ ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๘ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๑/๑ พรรคการเมืองใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๙ วรรคสอง ต้องชำระค่าปรับ ทางปกครองไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๑๑/๒ พรรคการเมืองใดไม่รายงานหรือรายงานเท็จอันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๗๓/๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาท ถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๒ ตัดออก

มาตรา ๑๑๒/๑ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และเหรียญพรรคการเมืองผู้นำหรือยินยอมให้บุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมือง ไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลอื่นอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๗๗ ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๓ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๓/๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองเป็นผู้กระทำความผิด ถ้าการกระทำ ความผิดของพรรคการเมืองนั้น เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของพรรคการเมืองนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการ จนเป็นเหตุให้พรรคการเมืองนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิด นั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๑๑๓/๒ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีด้วย โดยความผิดนั้นไม่มีกรณีที่ทำให้ศาลสั่ง เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจเปรียบเทียบ ความผิดดังกล่าวได้

เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่า คดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

มาตรา ๑๑๓/๓ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากผู้กระทำความผิดไม่มาพบเจ้าพนักงานหรือศาลตามคำสั่งหรือหมายของศาล แล้วแต่กรณี โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเกินสองครั้งติดต่อกันขึ้นไป ให้ถือว่ากระทำความผิดฐานหลบหนีการดำเนิน กระบวนพิจารณา และให้ศาลมีอำนาจดำเนินกระบวนพิจารณาฝ่ายเดียวต่อไปโดยไม่มีจำเลย จนเสร็จสิ้นได้

ผู้กระทำความผิดฐานหลบหนีการดำเนินกระบวนพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ต้องระวาง โทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๑๔ ให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งดำเนินการให้มีสมาชิก สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และจัดให้มีทุนประเดิมพรรคการเมือง ให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนตามวรรคสอง ให้พรรคการเมืองนั้น สิ้นสภาพพรรคการเมือง

มาตรา ๑๑๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง สาขาพรรค การเมือง และคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง

เป็นหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ข้อบังคับพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑๔ วรรคสอง จะกำหนดไว้เป็นประการอื่น

มาตรา ๑๑๖ บรรดามติและข้อบังคับของพรรคการเมืองที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังใช้บังคับอยู่ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้พรรคการเมืองจัดให้มีหรือปรับปรุงข้อบังคับพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่สามารถดำเนินการปรับปรุงข้อบังคับพรรคการเมืองตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าว พรรคการเมืองนั้นจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสำหรับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับมิได้

มาตรา ๑๑๗ ให้พรรคการเมืองจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองและส่งทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าว พร้อมรายการทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง และบัญชีการเงินของพรรคการเมืองและบัญชีการเงินของสาขาพรรคการเมืองแก่นายทะเบียนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่ง พรรคการเมืองนั้นจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสำหรับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับมิได้

มาตรา ๑๑๘ ให้กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกองทุนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๑๙ ให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๒๐ ในระยะเริ่มแรก การจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแก่พรรคการเมือง ซึ่งได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ไว้แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จ แต่ยังมีให้จัดสรรให้แก่พรรคการเมือง จนกว่าพรรคการเมืองนั้นได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๑๖ และมาตรา ๑๑๗ แล้วเสร็จสิ้น

มาตรา ๑๒๑ ให้อธิบดีกรมสรรพากรออกหลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ

ให้หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยอธิบดีกรมสรรพากรตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังคงบังคับใช้ต่อไปจนกว่าจะออกหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๒๒ ให้บรรดาคดีที่ได้ดำเนินการไว้กับพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และอยู่ระหว่างดำเนินการ เว้นแต่การดำเนินการเรียกคืนเงินสนับสนุน การชำระบัญชี การดำเนินคดีใด ๆ และกระบวนการเพื่อชำระค่าปรับทางปกครองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้คงดำเนินการต่อไป โดยจะดำเนินการอย่างไรนั้นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๒๒/๑ บรรดาผู้ซึ่งถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งศาลมีคำสั่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังไม่พ้นระยะเวลาที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้นับต่อเนื่องไปจนครบกำหนดตามระยะเวลาที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น

มาตรา ๑๒๓ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ในระหว่างดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้บรรดาประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ยังมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

บรรดาประกาศ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ถือว่าเป็นของเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี